

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΛΙΟΣ, 1848.]

[ΑΡΙΘ. 79.]

Η ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΑΠΟΛΙΤΑΙ.

ΓΕΡΜΑΝΟΣ τις, ὁ Δόκτωρ Κάρλ Αὔγουστος Μέυερ, ἐξέδωκεν εἰς τὸ Ὀλδεμβούργον δύο τόμους ἀξιολόγων ἐπιστολῶν περὶ τῆς Νεαπόλεως καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς· ὀλίγα δέ τινα ἀποσπασμάτια ἐκ τοῦ δευτέρου τόμου φρονοῦμεν ὅτι θέλουν εἶσθαι ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἀναγνώστας.

Περὶ τῶν ἱερέων καὶ μοναχῶν τῆς Νεαπόλεως ἱστορεῖ ὁ συγγραφεὺς πολλὰ παράδοξα· ἀλλὰ τρέφει πρὸς αὐτοὺς, καίτοι ἐνόχους πολλῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων, εὐνοϊκώτατον αἶσθημα. «Ὁ Λατίνος τῆς Ἰσπανίας,» λέγει ὁ κύριος Μέυερ, «εἶναι θρησκομανὴς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ τῆς Ἰταλίας. Ἀναθεματίζει μὲν τὸν Λουθηροκαλθινισμόν ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πράττει καὶ εἰς τὸν Ἰσλαμισμόν καὶ τὸν Ἰουδαϊσμόν, καὶ τόσον ὀλίγην πραγματικὴν γνῶσιν ἔχει τοῦ πρώτου, ὅσῃν τῶν δύο δευτέρων. Πρὸς ἕκαστον ὁμοῦς Διαμαρτυρόμενον ἀτομικῶς δὲν αἰσθάνεται δυσμένειαν· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας, φέρεται πρὸς αὐτὸν φιλοφρόνως, καὶ περιποιεῖται αὐτὸν μετ' ἀόκνου ἐπιμελείας. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλληνσχέσιν, δεικνύεται ἡ εὐνοϊκὴ καὶ σχεδὸν παιδικὴ διάθεσις τοῦ Ἰταλοῦ, καὶ οὐδετερόνει τὴν μισαλλοδοξίαν, ἣτις μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ἐνσταλάζεται εἰς τὸ πνεῦμά του.»

Τινὲς τῶν ἐπαιτῶν καλογῆρων, ἢ τῶν καθ' ὁδὸν ἱεροκηρύκων τῆς Νεαπόλεως, ἔχουσι θαυμαστὴν ἐπιβροὴν ἐπὶ τῶν Λαζαρόνων. Ἐνὸς αὐτῶν, Ρόκκου ὀνομαζομένου, Δομινικανοῦ, σώζεται ἡ φήμη καὶ μετὰ θάνατον, καὶ μάλιστα διατηροῦνται πάμπολλαι ῥήσεις αὐτοῦ εὐφρέσταται. Ἐνίοτε οἱ λόγοι του ἦσαν πικρότατοι, καὶ εἰς ἄλλον μικροτέραν ὑπόληψιν ἔχοντα μετὰ τοῦ λαοῦ ἤθελον ἐπισύρει τὴν ἐκδίκησιν τῆς δημοσίου ἀρχῆς· ἀλλὰ τὸν Ρόκκον ἔτρεμε καὶ αὐτὴ ἡ ἀστυνομία. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐκήρυττεν εἰς τὸ πλῆθος ἐν τῇ δημοσίῳ ἀγορᾷ· «Σήμερον,» εἶπεν, «ἔχω κατὰ νοῦν νὰ βεβαιωθῶ ἂν ὄντως μετανοήτε ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σας.» Τοῦτο δ' εἰπὼν, ἤρχισε μετаноητικὸν λόγον, ὅστις ἔκαμε τὸ πεπωρωμένον πλῆθος νὰ ἀνατριχιάσῃ· ἐνῶ δ' ἅπαντες ἦσαν

γονυπετεῖς, βρούχοντες τοὺς ὀδόντας, καὶ τύπτοντες τὰ στήθη, καὶ δεικνύοντες πᾶν ἐξωτερικὸν σημεῖον συντριβῆς, αἰφνιδίως ἐξεφώνησεν, «Ὅσοι ἀληθῶς μετανοεῖτε ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας σας, ὑψώσατε τὰς χεῖρας.» Δὲν ἔμεινε κανεὶς τῶν παρευρεθέντων, ὅστις δὲν ἀνέτεινε παρευθὺς ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονας. «Ἄγιε Ἀρχάγγελε Μιχαήλ,» ἐξεφώνησε τότε ὁ Ρόκκος, «ὅστις μὲ τὴν ἀδαμαντίνην σου ῥομφαίαν ἴστασαι πλησίον τοῦ δικαστικοῦ βήματος τοῦ Θεοῦ, κατὰ κοφὸν μου πᾶσαν χεῖρα, ἣτις ὑποκριτικῶς ἀνηγέρθη.» Ἀμέσως πᾶσα χεὶρ κατεβιβάσθη, καὶ νέος χειμαῖρος ἐπιπλήξεων κατέσκηπεν εἰς τὸ ἁμαρτωλὸν ἀκροατήριον διὰ τὴν ἀμετανοήσιαν καὶ διαστροφήν των.

Ὁ Ρόκκος, λογομαχῶν ποτὲ πρὸς τινὰ Ἰσπανόν, κατεσίγασεν αὐτὸν ὁμῶς ὅτι δὲν εὐρίσκεται Ἰσπανὸς ἅγιος ἐν τῷ παραδείσῳ. Εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦτο ὁ ἀντιφερόμενος ἔμεινεν ἐκθαμβος, ἀλλ' ὁ Ρόκκος ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, οὕτω πως·

«Κατ' ἀρχάς,» εἶπεν, «ὀλίγοι τινὲς Ἰσπανοὶ ἔλαβον τὴν εἰσοδὸν εἰς τὸν παράδεισον· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐκάπνιζον, ὥστε ἡ Παναγία καὶ αἱ λοιπαὶ ἅγιοι παρθένοι ἔπασχον κακίστα· ὅθεν ὁ Ἅγιος Πέτρος μετὰ πολλὴν σκέψιν ἐπενόησε τὸν ἐφεξῆς τρόπον τοῦ ν' ἀπαλλαχθῇ τοιούτων δυσαρέστων ξένων. Ἔστειλε κήρυκα εἰς πᾶν μέρος τοῦ παραδείσου νὰ διακηρύξῃ ὅτι ταυρομαχία ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ ἔξω τῆς πύλης. Οἱ Ἰσπανοὶ ἅγιοι, τοῦτο ἀκούσαντες, ἐξῆλθον ἅπαντες ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, νὰ ἴδωσι τὸν εἰς αὐτοὺς πολυπόθητον ἀγῶνα· εὐθὺς δ' ἀφοῦ ὅλοι ἐκβῆκαν, ὁ ἅγιος Πέτρος ἐκλείσει τὴν πύλην, καὶ ἐφρόντισε νὰ μὴ μεταεμβῇ πλέον Ἰσπανός.»

Ὁ Ρόκκος ἔζησεν εἰς βαθὺ γῆρας. Ὀλίγον τι πρὸ τῆς ἐν Νεαπόλει ἐπαναστάσεως ἀναφέρει αὐτὸν ἄλλος Γερμανὸς περιηγητής. Ὁ Ρόκκος, τὸν καιρὸν ἐκείνον, ἦτον ὀγδοηκοντούτης, καὶ ἔπασχε δεινῶς ἀπὸ τῆς ποδάγρας· ἀλλ' ἡ εὐφυΐα του ἔμεινεν ἀκαταδάμαστος, καὶ ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἀπόφασιν νὰ καταπολεμῇ τὸν διάβολον μέχρι ἐσχάτης πνοῆς. Ὁ Φερδινάνδος Α., ὅστις ἠγάπα πᾶν ὅ,τι συνέχετο μὲ τὰ δημοτικὰ ἤθη τῆς πρωτεύουσας του, ἐδείκνυε μεγάλ-

λην εὔνοιαν εἰς τὸν Ῥόκκον, καὶ ὠμίλει πρὸς αὐτὸν ἐκ τῶν παραθύρων τοῦ παλατίου του.

Μίαν ἑκατοστὴν σελίδων ἀφιερώνει ὁ Μέυερ εἰς τοὺς ἱερεῖς, τὰ μοναστήρια, καὶ τὰς πομπὰς καὶ λιτανείας· ἔχει δὲ καὶ πολλοὺς λόγους καταγεγραμμένους ἐπίσης ψυχωφελεῖς, ὡς ὁ τοῦ Ῥόκκου. Ἀλλ' ἐνῶ διηγεῖται τὰς θρησκευτικὰς μωρίας τῶν Νεαπολιτῶν, ὁμολογεῖ εἰλικρινῶς ὅτι καὶ εἰς πολλὰς τῶν ἐν Γερμανίᾳ Λατινικῶν πόλεων δύναται ὁ ξένος νὰ εὕρῃ περισσὴν ὕλην πρὸς χλευασμὸν. Καθὼς εἰς τὴν ἐν Νεαπόλει ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Κιάρας σώζεται μετὰ τῶν ἄλλων λειψάνων καὶ γνήσιόν τι δείγμα τοῦ γάλακτος τῆς Παναγίας, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Ἀκυίστρανον τῆς Γερμανίας παρίσταται θαῦμα ἐξισούμενον μὲ τοῦτο· διότι μέχρι τῆς σήμερον ὁ χιτὼν τῆς Παναγίας, καὶ μάλιστα στύμμα τι γάλακτος ἐπ' αὐτοῦ, δεικνύεται μετ' εὐλαβείας εἰς τοὺς θαυμάζοντας πιστοῦς!

Ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας μεταβαίνει ὁ συγγραφεὺς εἰς τὰ θέατρα· καὶ ἡ μετὰ τῶν δύο διαφορὰ, κατὰ τὴν φράσιν του, συνίσταται μόνον εἰς τὸ εἶδος τῶν παραστανομένων δραμάτων. Καὶ ὅμως ὁ κύριος Μέυερ δὲν εἶναι κατ' οὐδένα τρόπον ἐμπαιχτής.

Ἡ θρησκεία, λέγει, τοῦ Νεαπολίτου εἶναι θρησκεία τῆς φαντασίας καὶ τῆς ποιήσεως. Ὁ ἀόρατος αἰώνιος Θεὸς ἀπέχει μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ ἐσταυρωμένος Χριστὸς φοβίζει αὐτὸν, καίτοι συνεχῶς βλέποντα τὴν εἰκόνα του ὅχι μόνον εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ παρεκκλήσιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γωνίαν ἐκάστης οδοῦ, καὶ εἰς τὴν μοναξίαν αὐτὴν τοῦ δάσους. Ἡ ἐρασμία Μαδόννα, ἡ ἀειπάρθενος μήτηρ, ἡ συνενόσα ἐν τῷ προσώπῳ κῆτις πᾶν ὅ,τι ἡ γυνὴ ἔχει ὡραῖον καὶ ἀξιογάπητον· καὶ οἱ ἅγιοι, ποτὲ μὲν ἄνθρωποι ὡς αὐτὸς, νῦν δὲ τὸσον δεδοξασμένοι, τὸσον μακάριοι· οἱ ποὶ χωροῦσι μᾶλλον εἰς τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἐφελκύουσι τὴν ἀγάπην του ἐνῶ μειδιῶσιν ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἰκονοστάσια τῶν. Τὰ βεβαμμένα ξύλινα εἰδωλα, καίτοι ἀγροίκως γεγλυμμένα καὶ παχυλῶς κεχρωματισμένα, δὲν φαίνονται ἄμοιρα κάλλους εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀπαιδεύτου χωρικοῦ. Ἐνατενίζει εἰς αὐτὰ μὲ εἶδος ἐκστάσεως, προσέχεται εἰς αὐτὰ μετὰ ζήλου, καὶ μετὰ σχεδὸν παιδικῆς τινος ταπεινοφροσύνης ἐκχέει ἐνώπιον αὐτῶν πᾶσαν λύπην, ἥτις καταβαρύνει τὸ πνεῦμά του. Καὶ αὐτὸς ὁ ληστής ἐν τῇ μοναξίᾳ τῶν ὁρέων του γυμνώνει τὴν κεφαλὴν ἐνῶ διαβαίνει ἀπ' ἐμπροσθεν τῆς Μαδόννας· κάμνει τὸν σταυρὸν του, μορμυρίζει τὸ Πάτερ ἡμῶν, καὶ δὲν λησμονεῖ νὰ ὑπακούσῃ τῇ ἐντολῇ τὴν ἐγγεγραμμένην ὑπὸ τὸ εἶδωλον—

O pergrin che passi per la via,
Non ti scordar di salutar Maria.

Ἐπεταὶ συνέχεια.

ΚΑΙΝΟΦΑΝΗΣ ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΟΝ τι φρόνημα τρέφουσιν αἱ φυλαὶ τῆς Ἰνδίας περὶ ἐκδικήσεως. Πιστεύουσιν ὅτι τιμωροῦσι πολὺ μᾶλλον τὸν βλάψαντα αὐτοὺς ἢ ἂν καταστρέψωσι τὰς μετὰ θάνατον ἐλπίδας του, παρ' ἑὰν ὅπως-δήποτε κακοποιήσωσιν αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ. Πρὸς διασάφησιν τούτου καταχωροῦμεν τὰ ἐπόμενα.

Ὁ ταγματάρχης Τόμλινσον ἦτο στρατιωτικὸς μεγίστης ὑπολήψεως, καὶ προσέτι ἐνήργει ὡς πολιτι-

κὸς διοικητὴς τοῦ νομοῦ τῶν Ἰνδιῶν ὅπου ἐστάθμευε· διωρίσθη δὲ καὶ φορολόγος περὶ τὰ ἑκατὸν μίλια ἐκ τῆς Πούνας. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην προεβιβάσθη διὰ τὴν δραστηριότητα καὶ τὸν ζήλόν του,—διὰ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἤθελεν ἐκτελεῖ πάραυτα τὰς διατάγας τῆς κυβερνήσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ διατάγαι αὐτὰι διελάμβανον νὰ προσπαθῇ κατὰ πάντα τρόπον νὰ συνάξῃ τοὺς καθυστεροῦντας φόρους, ἡ νέα θέσις ἦτο προδήλως ἀκανθώδης.

Περιοδεύων εἰς τὸν νομόν του, ἡρεῦνα προσωπικῶς περὶ ἐκάστου χρεωφειλέτου· πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις, διέταξε καὶ τινα τῶν ἐντοπίων, ἀνόματι Ἰεσσερίαν Σύνδ, νὰ πληρώσῃ πάραυτα τὸ εἰς τὴν κυβέρνησιν χρέος του. Ὁ Ἰεσσερίας ἀπήντησεν ὅτι, ἀμύπητος ὢν, δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτὸ, καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ φορολόγου. Πρωτόπειρός τις ἤθελεν ἀπατηθῇ ὑπὸ τῆς φαινομένης ἀπελπισίας τοῦ ἱκέτου. Ἀλλ' ὁ Τόμλινσον ἦτον ἀρχαῖος στρατιώτης, καὶ ὅχι τὸσον εὐπάτητος· ὥστε διέταξε τὸν ἄνθρωπον ἢ νὰ παραδοθῇ ὡς αἰχμάλωτος, ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀργύριον. Ὁ πανοῦργος Ἰνδὸς εἶδεν ὅτι ὁ Εὐρωπαῖος δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατηθῇ· ὅθεν, πλήρης ἀγανακτήσεως καὶ κακίας διὰ τὴν ἀποτυχοῦσαν ὑπόκρισιν, ἐμέτρησε παρρηθὺς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαιτούμενων ρουπείων, καὶ μετὰ πολλῶν ταπεινατάτων προσκυνήσεων ἠκολούθησε τὸν ἀπερχόμενον φορολόγον εἰς τὰ ἄκρον τῆς κώμης· ἐπειτα δ' ἐξέχεε κατ' αὐτοῦ, μόλις ἀπομακρυνθέντος, τὰς πλέον φρικώδεις ἀράς.

Τὸ προτεχὲς ἔτος, ὁ ταγματάρχης Τόμλινσον προσεκάλεσε τοὺς ἐντοπίους νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τινα συνέλευσιν, συγχροτηθεῖσαν εἴτε πρὸς κοινοποίησιν διατάγματός τινος τῆς κυβερνήσεως, εἴτε πρὸς ἀπαίτησιν ὀφειλομένων χρημάτων—διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς—ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀδιάφορον· ἀρκεῖ ὅτι προσεκλήθησαν, καὶ τῶντε παρευρέθησαν.

Ἐνῶ δ' ἐκάθητο ὁ φορολόγος ἐν ἐπισήμῳ στολῇ, παρόντος καὶ τοῦ γραμματέως του καὶ τινῶν ἄλλων οἰκιακῶν, ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ συβρέοντος πλήθους καὶ ὁ Ἰεσσερίας Σύνδ, κρατῶν νήπιον τέκνον εἰς τὰς ἀγκάλας. Ὁ ταγματάρχης εἶχε διόλου λησμονήσει τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἤνάγκασέ ποτε αὐτὸν νὰ πληρώσῃ τὰ καθυστερήματά του· καὶ ἴσως δὲν ἤθελε ποσῶς τὸν ἀναγνωρίσειν, ἐὰν ἐκεῖνος δὲν προέβαινε τολμηρῶς εἰς τοὺς πρόποδας τῆς πετρίνου κλίμακος, ἥτις ἦγεν εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ἀξιωματικοῦ.

«Μ' ἐνθυμεῖσαι, ἐσχώτατε;» ἠρώτησεν ὁ ἐντόπιος, κύπτων μέχρι ἐδάφους· «ὁ μέγας Ἀγγλος ἐνθυμεῖται ἀρά γε τὸν πτωχὸν Ἰνδὸν, ὅστις ἠναγκάσθη πέρυσι νὰ πληρώσῃ τὰ πρὸ πολλοῦ χρεωστούμενα;»